

Elinikäisen oppimisen ohjelma 2007 - 2013
Leonardo da Vinci

HAKUKIERROS 2012

Leonardo da Vinci -ohjelman kokonaisrahoitus vuodelle 2012 on Suomen osalta 4,245 miljoonaa euroa. Alustavan suunnitelman mukaan eri toimintojen budjettiosuudet jakautuvat seuraavasti: Liikkuvuushankkeet 60 % (2,547 milj. euroa), innovaation siirto -hankkeet 28,5 % (1,213 milj.), kumppanuushankkeet 10 % (424 500 euroa) ja valmistelevat vierailut 1,5 % (60 500 euroa). Liikkuvuushankkeiden kokonaisrahoituksesta 70 % on suunniteltu myönnettäväksi opiskelijavaihtoihin, 5 % työmarkkinoilla oleville ja 25 % asiantuntija- ja opettajavaihtoihin.

YLEINEN EHDOTUSPYYNTÖ 2012 JA HAKUAJAT

Yleinen ehdotuspyyntö, tietoa ohjelman hakuajoista ja toimintokohtaisista ohjeista löytyy osoitteesta www.cimo.fi/leonardo

LIKKUVUUSHANKKEIDEN KANSALLISET PAINOPISTEET 2012

Leonardo da Vinci -ohjelman liikkuvuushankkeissa asetetaan vuosittain kansallisia painopisteitä. Kansallisten painopisteiden kautta on tarkoitus tukea ja edistää hankkeita, joissa on erityisesti huomioitu alla mainitut ammatillisen koulutuksen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämisaalueet.

Kansallisten painopisteiden mukaan annetaan hankkeille lisäpisteitä korkeintaan 10, jolloin koko hankkeesta saatava pistemäärä on siten maksimissaan 110 pistettä. Lisäpisteet voidaan saada yhden tai useamman painopisteen mukaisesti suunnitellusta toiminnosta.

1. ECVET-pilotointi ja oppimistulosten läpinäkyvyys sekä tunnustaminen

Hakukierroksella kannustetaan suunnittelemaan liikkuvuushankkeita, joiden kautta edistetään oppimistulosten läpinäkyvyyttä ja siirrettävyyttä. Erityisesti tuetaan hankkeita, jotka liittyvät eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmän ECVET:in pilotointiin ECVET-suosituksen mukaisella tavalla. Eri maiden koulutuksen järjestäjät voivat esimerkiksi testata yhteisten oppimistavoitteiden määrittelyä sekä niihin liittyvien puitesopimusten (ns. Memorandum of Understanding) laatimista tai työssäoppimissopimusten laatimista (ns. Learning Agreement). Lisäksi voidaan kehittää yhteisiä menetelmiä opintosuoritusten arviointiin ja hyväksilukemiseen sekä informaalin (arkioppimisen) ja nonformaalin (epävirallisen) oppimisen tunnustamiseen ja tunnustamiseen työpaikoilla. Lisätietoja ECVET-järjestelmästä: www.ecvet-team.eu, www.ecvet-projects.eu, www.finecvet.fi ja www.oph.fi/kehittamishankkeet/Finecvet

2. Laadua liikkuvuuteen/ulkomaanjakson laatu

Mitä laadukkaammin ulkomaanjakso on toteutettu, sitä enemmän osallistujat siitä hyötyvät. Painotuksella edistetään hankkeita, jotka järjestävät lähtijöilleen erityisen laadukkaan valmistuksen ja/tai joiden ulkomaanjaksot ovat keskimääräistä pidempiä. Pidemmät ulkomaanjaksot kehittävät selvitysten mukaan lähtijöiden ammattitaitoa enemmän kuin lyhyet. Opiskelijaliikkuvuushankkeissa (IVT) tämän painopisteen mukaisten pitkien vaihtojen kesto voisi olla esim. 6-8 viikkoa, harjoittelijavaihtoissa (PLM) 8-10 viikkoa ja asiantuntijavaihtoissa (VETPRO) 2-4 viikkoa. Laadukkaalle ulkomaanjaksolle tunnusomaista on myös huolellinen suunnittelu ja osallistujien aktiivinen osallistuminen valmisteluun. Ennen vaihtoa osallistuja on saanut riittävän

perehdytyksen vastaanottavan maan kieleen ja kulttuuriin sekä erityisesti työkulttuuriin. Mikäli tulevat työtehtävät eroavat opituista, on myös ammatilliseen valmennukseen panostettu. Etukäteisvalmennuksen lisäksi vaihdosta palaaville on hyödyllistä järjestää paluuvaimennusta etenkin pidempien ulkomaanjaksojen jälkeen. Ideoita valmennuksen suunnitteluun ja tehostamiseen voi etsiä CIMOn julkaisemasta oppaasta ”Valmennettuna maailmalle: Ulkomaan työssäoppimisjakson valmennus” (ks. www.cimo.fi/palvelut/julkaisut/oppaat).

3. Tasavertaiset mahdollisuudet

Yleensä ulkomailla suoritettu työssäoppimis- tai opintojakso kohentaa osallistujan itseluottamusta ja kielitaitoa sekä vahvistaa hänen kiinnostustaan opiskelemaansa alaa kohtaan. Näin ollen ulkomailla vietetyllä ajalla voi olla suuri merkitys suuntaansa etsivälle nuorelle. Painopisteen kautta tuetaan hankkeita, jotka edistävät riskiryhmien kuten syrjäytymisvaarassa olevien ja opinnoissaan alisuoriutuneiden nuorten hakeutumista ulkomaanjaksoille. Lisäksi tuetaan hankkeita, jotka tarjoavat harjoittelupaikkoja välivuotta viettäville tai valmistumisensa jälkeen ilman työpaikkaa jääneille nuorille. Tukea myönnetään myös ammattistartti-koulutukseen osallistuvien nuorten ulkomaanjaksoille. Painopisteen ideana on varmistaa, että kaikki nuoret, aiemmasta opintomenestyksestään riippumatta, voivat halutessaan kehittää ammattitaitoaan osallistumalla ulkomaanjaksolle. Hankkeen kaikkien ulkomaanjaksojen ei tarvitse koskea yllä mainittuja ryhmiä, kunhan riskiryhmiä on otettu huomioon esim. valintakriteereissä.

4. Tulevaisuuden osaajat

Tulevat työtehtävät edellyttävät tekijöiltään entistä useampien taitojen omaksumista. Huomispäivän osaajan on myös kyettävä yhdistelemään työssään eri alojen aineksia. Tärkeä osa ammattitaitoa ovat elinikäisen oppimisen avaintaidot. Niillä tarkoitetaan valmiuksia toimia työelämän muuttuvissa olosuhteissa. Tällaisia avaintaitoja ovat mm. vuorovaikutus ja yhteistyö, aloitekyky ja yrittäjäisyys, viestintäosaaminen, teknologia ja tietotekniikka, kielitaito, aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit. Avaintaitojen hallinnassa korostuvat yksilöiden kriittinen ajattelu, luovuus, aloitteellisuus ja ongelmanratkaisukyky. Painopisteen kautta tuetaan hankkeita, jotka kehittävät osallistujensa tietotaitoa yhdistämällä ennakkoluulottomasti eri alojen sisältöjä ja/tai lisäävät suunnitelmallisesti osallistujien sosiaalista pääomaa esim. kehittämällä heidän taitojaan selvitä monikulttuurisissa työyhteisöissä. Tavoitteena on myös edistää yritysten ja koulutuksen tarjoajien välistä vuoropuhelua kumppanuuksien luomiseksi ja auttaa hankkimaan tietoa työnantajien ammattitaitotarpeista.

5. Opettajien, kouluttajien ja johdon muuttuva rooli

Opettajien, kouluttajien ja oppilaitosjohdon rooli ammatillisen koulutuksen kehittämisprosessissa on merkittävä. Muuttuva koulumaailma ja työelämä asettavat haasteita mm. kieliosaamisessa, monikulttuurisuuden kohtaamisessa ja tieto- ja viestintäteknikkaosaamisessa. Kehittämiskohteet linkittyvät vahvasti myös työelämäyhteistyöhön liittyvään verkostoitumiseen, ohjaajataitoihin, yhteisöllisyyteen ja ns. uuteen opettajuuteen. Painotuksen avulla tuetaan erityisesti liikkuvuushankkeita, joissa on mukana opettajien ulkomaan työelämänjaksoja koulutusalaansa vastaavissa eurooppalaisissa työpaikoissa. Painotus tukee myös hankkeita, joissa opettajat tai johtajat osallistuvat opettamiseen tai ns. ”job shadowingiin” yhteistyöoppilaitoksessa tai jotka liittyvät oppilaitoksen strategisen suunnittelun tehostamiseen, laadunvarmennukseen, itsearviointiin, vertaisarviointiin tai esim. tukevat kahden oppilaitoksen välistä benchmarking-toimintaa.

LEONARDO-OHJELMAN LIKKUVUUSSERTIFIKAATTI 2012-2013

Liikkuvuussertifikaatti ei ole haussa hakukierroksilla 2012-2013. Ohjelmakaudesta on enää jäljellä 2 toimintavuotta ja siten sertifikaatin kesto olisi yhtä pitkä kun normaalihankkeen kesto. Lisäksi Suomessa n. 32% rahoituksesta myönnetään jo tällä hetkellä sertifikaatin piirissä, joten siltäkin osin ohjelmakauden tavoitteet on saavutettu.

INNOVAATION SIIRTO -HANKKEIDEN PAINOPISTEET 2012

Hakukierroksella 2012 noudatetaan innovaation siirto -hankkeissa eurooppalaisia painopisteitä, joita on kuusi:

1. Tuki ammatillisen koulutuksen ja työelämän väliselle yhteistyölle
(Encouragement of cooperation between VET and the world of work)
2. Tuki ammatillisen koulutuksen opettajien, kouluttajien, ohjaajien ja oppilaitosten hallinnon perus- ja jatkokoulutukselle
(Support to initial and continuous training of VET teachers, trainers, tutors and VET institution managers)
3. Avaintaitojen hankkimisen edistäminen ammatillisessa koulutuksessa
(Promotion of acquisition of key competences in VET)
4. Ammatillisen koulutuksen liikkuvuusstrategioiden kehittäminen ja siirtäminen
(Development of mobility strategies in VET)
5. ECVET – oppimistulosten ja tutkintojen läpinäkyvyys ja tunnustaminen
(ECVET for transparency and recognition of learning outcomes and qualifications)
6. Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistusjärjestelmien kehittäminen
(Improving quality assurance systems in VET)

Näiden lisäksi Suomesta haettavissa innovaation siirto -hankkeissa tulisi ottaa huomioon seuraavat kansalliset linjaukset. Linjauksilla pyrimme varmistamaan kehittämisaspektin säilymisen innovaation siirto -hankkeissa sekä helpottamaan toisen asteen ammatillisten oppilaitosten osallistumista toimintoihin.

- Innovaation siirto -hankkeiden tulee sisältää myös siirrettävän tuotteen (tai mallin, käytännön jne.) jatkokehittämistä. Siirto ei ole pelkkää mekaanista levitystä maasta toiseen, vaan lokalisoinnin tulee sisältää myös esim. opettajien ja kouluttajien koulutusta ja opastusta tuotteen/mallin käyttöön, paikallisten järjestelmien kehittämistä sekä tuotteen mukauttamista koulutusjärjestelmiin ja loppukäyttäjien tarpeisiin.
- Siirrettävien tuotteiden tekijänoikeudet on otettava huomioon jo hakuvaiheessa, ja hakemukseen tulee liittää selvitys miten hakija on järjestänyt tekijänoikeuskysymykset siirrettävään tuotteeseen/tulokseen.
- Hakukierroksella toivotaan erityisesti myös pienimuotoisempia innovaation siirto -hankkeita, joissa on mukana vain 3-4 partneria vähintään kolmesta maasta. Partneriryhmän koko tulee tällöin ottaa huomioon budjetin suuruudessa.
- Enimmäisrahoitus innovaatioiden siirto -hankkeille on 100 000 €/vuosi (kansallinen raja), mutta perustelluista syistä voidaan tukea myöntää myös maks. 150 000 €/vuosi mikä on komission asettama enimmäistuki/vuosi.

KUMPPANUUSHANKKEET 2012

Hakukierroksella 2012 Leonardo-ohjelman kumppanuushankkeissa ei ole erityisiä kansallisia tai eurooppalaisia painopisteitä.

Leonardo kumppanuushankkeet eroavat Comenius ja Grundtvig –ohjelmien vastaavasta hanketyypistä suunniteltujen toimintojen sisällöissä, joiden tulee liittyä selkeästi ammatilliseen

perus- ja/tai täydennyskoulutukseen sekä työelämän tarpeisiin. Onkin erittäin tärkeää huomioida, että LdV -kumppanuushankkeissa on tullut voimaan vuodesta 2012 eteenpäin uusi sääntö. Sen mukaan partneriryhmässä tulee olla mukana varsinaisena partnerina sekä ammatillisen koulutuksen että työelämän edustus. Työelämäpartnerit voivat olla esim. yrityksiä, oppisopimustoimistoja, yhdistyksiä, kauppakamareita, järjestöjä, liittoja, tai viranomaisia. Ne voivat toimia kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla, tai alakohtaisesti. Minimivaatimus on että hankkeessa on mukana yksi työelämää edustava taho yhdestä partnerimaasta.

Suomen osalta kumppanuushankkeita koskee lisäksi kelpoisuussääntö, jonka mukaan : organisaatiota kohti hyväksytään korkeintaan 2 (kaksi) hakemusta. Organisaatiolla viitataan esim. koulutuksenjärjestäjään tai yliopistoon, ei niiden alaiseen laitokseen tai oppilaitokseen. Hakijan tulee koordinoida muiden alaisten laitosten ja/tai oppilaitosten kesken hakemusten lähettäminen. Hakemuksessa tulee hakijana ilmoittaa ensin koulutuksenjärjestäjä/yliopisto, ja vasta sen jälkeen oppilaitos/erillislaitos johon hanke kohdistuu. Jos organisaatio lähettää enemmän kuin kaksi hakemusta, on CIMO yhteydessä hakijaan jonka tulee valita mitkä kaksi hakemusta laitetaan eteenpäin arvioitaviksi.

VALMISTELEVAT VIERAILUT 2012

Vuoden 2012 valmistelevat vierailut tulevat hakuun alkuvuodesta 2012 ja kohdistuvat siten pääasiassa vuoden 2013 hakukierroksella haettavien hankkeiden valmisteluun. Osallistumista kontaktiseminaareihin tuetaan myös valmistelevien vierailujen apurahoilla. Valmistelevilla vierailuilla ei ole erityisiä painotuksia, mutta ne myönnetään pääasiassa uusille toimijoille/aloille.